



Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Mobbing i grunnskolen

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Bakgrunnen for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020*, vedtatt av kommunestyret i Hammerfest den 15. desember 2016 (sak 140/16). Det framgår av planen at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende mobbing i grunnskolen.

Av *Overordnet analyse 2017-2020*¹ for Hammerfest kommune framgår følgende om dette fokusområdet:

«Elevs rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø framgår av opplæringslovens kapittel 9a.² I følge oppl.l. § 9a-1 har alle elever «i (..) grunnskolar og vidaregåande skolar [har] rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.» Retten etter § 9a-1 er en individuell rettighet. Det avgjørende i vurderingen av om elevens rett er oppfylt, er virkningen miljøet har på den enkelte elevs helse, trivsel og læring. Når eleven har en rett til et godt skolemiljø, har skolen og skoleeier en tilsvarende plikt til å sikre at eleven får denne retten oppfylt. Det skal arbeides både systemrettet og individrettet for å nå dette målet, jf. oppll § 9a og § 13-10.

Hammerfest kommune har tatt i bruk en plan for arbeidet med det psykososiale miljøet i Hammerfestskolen.³ Denne er politisk forankret i Styret for kultur, omsorg og undervisning (KOU).⁴ I forbindelse med behandlingen av denne planen ble det også vedtatt at kommunen skulle underskrive et nasjonalt manifest mot mobbing. Det overordnede målet i planen er at «barn og unge i Hammerfest kommune skal erfare nulltoleranse for mobbing i skolen». I planen sies det at «[m]obbing er et eksisterende problem i Hammerfest-skolen, og det er derfor stort behov for å intensivere arbeidet mot mobbing for å forebygge og redusere mobbing i tråd med kommunens overordnede målsetting på dette området».

¹ I forskrift om kontrollutvalg § 10 siste ledd er det slått fast at plan for forvaltningsrevisjon skal baseres på en overordnet analyse.

² Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.

³ Plan for arbeid med opplæringsloven § 9A-3 - det psykososiale miljøet i Hammerfestskolen (april 2011).

⁴ På KOU-styrets møte 4. april 2011; Sak 18/2011.

I 2014 var det en del medieoppslag om mobbing i grunnskolen i Hammerfest. Etter dette har temaet blitt viet oppmerksomhet i kommunestyret ved flere anledninger.⁵ Kommunestyret har blant annet slått fast at kommunen «i større grad [må] ansvarliggjøre voksenpersoner, involvere skolemiljøutvalg og foreldre» og at kommunen «skal ha nulltoleranse mot mobbing i Hammerfestskolen».⁶ Videre har kommunestyret blant annet vedtatt at det skal etableres et tverrfaglig beredskapsteam samt at en mobbknapp blir gjort tilgjengelig for elever og foreldre på skolenes hjemmeside.⁷

Den årlige nasjonale elevundersøkelsen⁸ viser at andelen elever i syvende klassetrinn i Hammerfest kommune som har opplevd mobbing (2-3 ganger i måneden eller oftere) har gått ned fra 10,2 % til 4,3 % i perioden 2013-2016. For tiende klassetrinn viser undersøkelsen imidlertid at andelen elever som har opplevd mobbing har økt fra 4,3 % til 10,2 % i samme periode.

Kontrollutvalget har i sak 4/2016 foreslått mobbing i grunnskolen som et mulig fokusområde i overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020. Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (elevene), men er også vesentlig i et samfunnsperspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Det utføres statlig tilsyn på området. Det er ikke gjennomført statlig tilsyn de tre siste årene eller planlagt slikt tilsyn (per juni 2016).»

Forslag til problemstillinger:

Formålet med prosjektet vil være å undersøke hvordan skolene i Hammerfest kommune arbeider med å bekjempe mobbing med utgangspunkt i elevenes rett til et godt psykososialt arbeidsmiljø, jf. opplæringsloven kapittel 9a. I dette ligger det å undersøke hvordan skolene arbeider for å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing.

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstilling for undersøkelsen:

Hvordan arbeider skolene i Hammerfest kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet.

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil i all hovedsak utledes fra følgende kilder:

- Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998 nr. 61

⁵ Blant annet på kommunestyrets møter 24.04.2014 (sak 13/2014), 17.12.2015 (sak 152/2015) og 26.05.2016 (sak 44/2016).

⁶ Sak 152/2015.

⁷ Sak 44/2016.

⁸ Se <https://skoleporten.udir.no/#>

- Forskrift til opplæringslova av 23. juni 2006 nr. 724
- Utdanningsdirektoratet (2010) *Retten til et godt psykososialt miljø* (Rundskriv Udir-2-2010)
- Hammerfest kommune (2011) *Plan for arbeid med opplæringsloven § 9A-3 – det psykososiale miljøet i Hammerfestskolen*

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen ha oppstart i løpet av høsthalvåret 2017. Datainnsamlingen vil i all hovedsak skje ved hjelp av intervju, dokumentanalyse og bruk av tallmateriale.⁹

Resultatet av undersøkelsen (utkast til rapport) vil bli sendt på verifisering til informantene. Deretter vil rapporten sendes på høring til rådmannen, og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Avgrensning:

Av praktiske og ressursmessige årsaker vil det være nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Revisjonen vil ikke undersøke alle grunnskolene i kommunen, men foreta et utvalg for nærmere undersøkelser. Undersøkelsen vil være på et systemnivå, og vi vil derfor ikke gå inn i enkeltsaker. Revisjonens undersøkelse vil ikke ta for seg årsaker til mobbing.

Forslag til vedtak:

- 1) Kontrollutvalget vedtar følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonsprosjektet *Mobbing i grunnskolen:*

Hvordan arbeider skolene i Hammerfest kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

- 2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til den nevnte hovedproblemstillingen.

⁹ Tallmaterialet vil i all hovedsak bli hentet fra Elevundersøkelsen og Skoleporten.no.